

Секція 5. ОСВІТА ТА ПЕДАГОГІКА

**DEVELOPMENT OF SEARCH AND RESEARCH ACTIVITY OF
PRESCHOOL CHILDREN DURING THE USE OF THE TECHNOLOGY
"EDUCATIONAL TRIP"**

Karuk I.V.

assistant to the Department of
Preschool and Primary Education
Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State
Pedagogical University
Vinnitsa, Ukraine

**РОЗВИТОК ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ
«ОСВІТНЯ ПОДОРОЖ»**

Карук І.В.

асистент кафедри
дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
м.Вінниця, Україна

Інноваційні процеси в системі дошкільної освіти вимагають зміни поглядів педагогів на організацію забезпечення нових підходів до організації діяльності з дітьми. Особливо актуальна проблема сьогодення в дошкільній освіті - розвиток пізнавальної активності у дітей, оскільки завдяки їй виникає дитяча допитливість і на цій основі виформовуються стійкі пізнавальні інтереси. Такого позитивного результату можна досягнути шляхом організації

та розвитку пошуково-дослідницької діяльності дошкільнят.

Пошуково-дослідницька діяльність дітей дошкільного віку – це активна творча діяльність, спрямована на усвідомлення навколишнього світу, зв'язків між його явищами, їх впорядкування та систематизацію. Вона дає можливість створити умови для розвитку інтелектуального, творчого і ціннісного потенціалу, а головне, є засобом активізації, формування інтересу в дітей до досліджуваного матеріалу.

Дітям, за своєю особливістю та природою, властива орієнтація на пізнання довкілля, на дослідження об'єктів та явищ дійсності. Щодня дошкільники пізнають нові предмети, хочуть дізнатися не тільки їх назви, а й риси подібності, замислюються над найпростішими причинами спостережуваних явищ. Уже в молодшому дошкільному віці дитина прагне не тільки розглянути предмет, а й доторкнутися рукою, відчутти його запах, можливо смак. У старшому віці багато малят замислюються про такі явища, як випаровування води, чому утворюється сніг, як відбувається виверження вулкану, поширення звуку в повітрі, в воді тощо. Підтримуючи дитячий інтерес, потрібно вести їх від знайомства з певним явищем чи об'єктом до його розуміння.

Дослідниками у галузі педагогіки встановлено, що за допомогою пошуково-дослідницької діяльності в дитини досить легко формуються орієнтувальні вміння, інтелектуальні та практичні дії, розвивається мислення. За висловом М. Поддьякова, принциповою відмінністю пошуково-дослідницької діяльності від інших видів є те, що в ній мета діяльності не поставлена, мета з'являється і прояснюється під час дослідження [5].

Проблема пошуково-дослідницької діяльності дошкільників розробляється багатьма педагогами і психологами як в історично-педагогічній спадщині (Я. Коменський, М. Монтессорі, Й. Песталоцці, Ф. Фр'єбель, К. Ушинський та інші), так і в сучасних дослідженнях (К. Крутій, Н. Лисенко, З. Плохій та інші).

Для дитини дошкільного віку, на думку багатьох науковців, важливо не

що робити, а з ким. Тому вихователь має завоювати довірливе ставлення до себе з боку дітей та вважати це основною умовою розвитку пізнавальної активності своїх вихованців. Плануючи та організовуючи пошуково-дослідницьку діяльність, вихователь ставить мету, добирає потрібні матеріали, створює проблемну ситуацію визначає пошукові дії дітей, визначається з технологією проведення, а потім неухильно дотримується визначеної тактики взаємодії з ними. І зважаючи на різноманітність сучасних технологій, які впроваджуються в практику роботи закладів дошкільної освіти, значного поширення набуває не нова, а навпаки, забута та цікава технологія «Освітня подорож», яка забезпечує умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку.

Технологія «Освітня подорож», за словами відомого педагога, професора Крутій К., дозволяє перетворювати довкілля в розвивальне середовище для дітей дошкільного віку завдяки безпосередньому знайомству з реальними або віртуальними об'єктами навколишнього світу, що, у свою чергу, активізує діалогічну форму спілкування з однолітками та дорослими [2].

Ця технологія вимагає постановки проблеми, яка має дослідницький характер, прикінцевий результат, у вигляді реального продукту – нових знань, умінь, понять, які відображені у схемах, у малюнках. К. Л. Крутій зазначає, що: «Вирушаючи в освітню подорож, дитина дошкільного віку може точно (або майже точно) знати мету своєї подорожі (куди, навіщо, що отримаю, як буду добувати знання, що потім з цим буду робити тощо). Тому вся отримана інформація працює на дитину, а не проходить повз неї» [2]. Тому, можна зазначити, що освітня подорож — це не заняття та не екскурсія. Освітня подорож дітей дошкільного віку — це педагогічна технологія, яка має свої особливості та передбачає зіткнення дошкільників із реальною або віртуальною проблемою, активізацію дослідницької діяльності дітей, є формою спільної партнерської діяльності дорослого з дітьми [2].

Запровадження технології дозволить дитині спробувати свої сили,

показати публічно досягнутий результат, проявити себе або індивідуально, або в групі. Дослідницька діяльність, яка є провідною в освітній подорожі, спрямована на вирішення цікавої проблеми і носить практичний характер, що має важливе прикладне значення і, що дуже важливо, цікавий і значимий результат для самих відкривачів.

Основними принципами організації освітньої подорожі є:

- створення умов для безпосередньої взаємодії дошкільнят із навколишніми об'єктами, які стають основним засобом отримання інформації;
- організація спеціальної діяльності, у процесі якої на підставі особистих відчуттів і спостережень у дошкільнят буде відбуватись формування нових уявлень (така діяльність не виключає допомоги вихователів);
- організація активної самостійної дослідницької діяльності учасників освітньої подорожі;
- поєднання різних видів діяльності в процесі освітньої подорожі (спостереження, досліди, дослідження, пошук та аналіз інформації тощо);
- створення ситуації вибору джерел отримання інформації;
- зведення до мінімуму посередницької діяльності педагога [3].

Отже, використання технології сприяє розвитку пошуково-дослідницької діяльності дітей, що є одним із важливих завдань сучасної дошкільної освіти. Доступна для дітей дошкільного віку пошуково-дослідницька діяльність під керівництвом дорослого створює широкі можливості для виховання в дошкільнят пізнавального інтересу до довкілля та розуміння його значення. За умов використання технології «Освітня подорож» організована вихователем пошуково-дослідницька діяльність викликає в дітей інтерес, збагачує і систематизує знання про Всесвіт, дитячі фантазії заміщуються реальним поясненням невідомого і незрозумілого.

Запровадження цієї педагогічної технології в закладі дошкільної освіти допомагає «наставникам» віднайти підхід до кожної дитини, урахувати її особливості, риси характеру і склад розуму, і перетворювати «сухі» заняття в незвичайну «пригоду». Завдяки такому підходу, батькам більше не буде

доводитись умовляти своїх малюків йти до дитячого садка. Діти тоді із задоволенням відвідують заклад дошкільної освіти і з кожним днем пізнаючи щось нове без примусу.

Список використаних джерел:

1. Імбер В.І., Карук І.В., Колеснік К.А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій під час застосування освітніх ситуацій у процесі групової діяльності з дітьми дошкільного віку / В.І. Імбер, І.В. Карук, К.А. Колеснік // International scientific conference «Modernization of educational system: world trends and national peculiarities»: Conference Proceedings, February 23rd. Kaunas: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2018. – С. 138-140.
2. Крутій К.Л., Стеценко І.Б. Використання технології “ОСВІТНЯ ПОДОРОЖ” як форми реалізації партнерської діяльності дитини і дорослого / Природничо-наукова освіта дошкільників: блоково-тематичне планування на засадах інтеграції та методичні поради. Літо-грайлик / К. Л. Крутій, І. Б. Стеценко, Т. І. Грицишина. — Запоріжжя : ТОВ “ЛПІС” ЛТД, 2018. С.6-27.
3. Коробкова Е.Н. Образовательное путешествие как педагогический метод [Электронный ресурс] : // Научная библиотека диссертаций и авторефератов. — 2004. — 32 с. / URL: <http://www.dissercat.com/content/obrazovatelnoe-puteshestviekak-pedagogicheskii-etod#ixzz3LlWZS1Oq> (дата обращения: 12.11.2018).
4. Микичур Т.С. Проблема гуманно-ціннісного виховання дітей у педагогічній спадщині В. О. Сухомлинського // Реалізація ідей В.О. Сухомлинського в практиці роботи сучасної початкової школи: Збірник матеріалів регіональних педагогічних читань. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2012. – Вип.8. – С. 128-129.
5. Поддьяков Н. Н. Мышление дошкольника. — М.: Издательство «Педагогика», 1977. 272 с.